

PODSTAWA PROGRAMOWA – ZMIANY 2024 – OBOWIĄZUJĄCE OD WRZEŚNIA 2024r.

Lektura obowiązkowa	
ZAKRES PODSTAWOWY	ZAKRES ROZSZERZONY
1. Utwory literackie poznawane w całości	
<p>1) Jan Parandowski, <i>Mitologia</i>, część I: Grecja; 2) Sofokles, <i>Antygona</i>; 3) William Szekspir, <i>Makbet</i>; 4) Moliere, <i>Skąpiec</i>; 5) Adam Mickiewicz, <i>Dziady</i> cz. III; 6) Bolesław Prus, <i>Lalka</i>; 7) Fiodor Dostojewski, <i>Zbrodnia i kara</i>; 8) Stanisław Wyspiański, <i>Wesele</i>; 9) Stefan Żeromski, <i>Przedwiośnie</i>; 10) Hanna Krall, <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i>; 11) Albert Camus, <i>Dżuma</i>; 12) George Orwell, <i>Rok 1984</i>; 13) Sławomir Mrożek, <i>Tango</i>.</p>	<p>Utwory określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:</p> <p>1) Jan Kochanowski, <i>Treny</i> (jako cykl poetycki); 2) William Szekspir, <i>Hamlet</i>; 3) Juliusz Słowacki, <i>Kordian</i>; 4) realistyczna lub naturalistyczna powieść europejska (Honoré de Balzac, <i>Ojciec Goriot</i> lub Charles Dickens, <i>Klub Pickwicka</i>, lub Mikołaj Gogol, <i>Martwe dusze</i>, lub Gustaw Flaubert, <i>Pani Bovary</i>); 5) Michaił Bułhakow, <i>Mistrz i Małgorzata</i>; 6) Stanisław Ignacy Witkiewicz, <i>Szewcy</i>; 7) Tadeusz Konwicki, <i>Mała Apokalipsa</i>; 8) Janusz Głowacki, <i>Antygona w Nowym Jorku</i>.</p>
2. Krótkie utwory literackie poznawane w całości i utwory literackie poznawane we fragmentach	
<p>1) <i>Biblia</i>, w tym fragmenty <i>Księgi Rodzaju</i>, <i>Księgi Hioba</i>, <i>Księgi Koheleta</i>, <i>Księgi Psalmów</i>, <i>Apokalipsy św. Jana</i>; 2) Homer, <i>Iliada</i> (fragmenty); 3) wybrane utwory polskiego średniowiecza, w tym: <i>Lament świętokrzyski</i> (fragmenty), <i>Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> (fragmenty); 4) <i>Pieśń o Rolandzie</i> (fragmenty); 5) Ignacy Krasicki, wybrana satyra; 6) Adam Mickiewicz, wybrane ballady, w tym <i>Romantyczność</i>; 7) Henryk Sienkiewicz, <i>Potop</i> (fragmenty); 8) Władysław Stanisław Reymont, <i>Chłopi</i> (fragmenty); 9) Witold Gombrowicz, <i>Ferdydurke</i> (fragmenty); 10) Tadeusz Borowski, <i>Proszę państwa do gazu</i>; 11) Gustaw Herling-Grudziński, <i>Inny świat</i> (fragmenty); 12) Marek Nowakowski, <i>Góra „Edek”</i> (z tomu <i>Prawo prerii</i>); 13) Andrzej Stasiuk, <i>Miejsce</i> (z tomu</p>	<p>Utwory określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:</p> <p>1) Homer, <i>Odyseja</i> (fragmenty); 2) Dante Alighieri, <i>Boska Komedia</i> (fragmenty); 3) Franz Kafka, <i>Proces</i> (fragmenty); 4) Bruno Schulz, wybrane opowiadania z tomu <i>Sklepy cynamonowe</i>; 5) Sławomir Mrożek, wybrane opowiadanie; 6) wybrany esej Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Zbigniewa Herberta.</p>

<p><i>Opowieści galicyjskie</i>); 14) Olga Tokarczuk, <i>Profesor Andrews w Warszawie</i> (z tomu <i>Gra na wielu bębenkach</i>); 15) Ryszard Kapuściński, <i>Podróże z Herodotem</i> (fragmenty).</p>	
3. Utwory poetyckie	
<p>1) Horacy, wybrane utwory; 2) <i>Bogurodzica</i>; 3) Jan Kochanowski, wybrane pieśni, w tym: <i>Pieśń IX</i> ks. I, <i>Pieśń V</i> ks. II; tren IX, X, XI; 4) wybrane wiersze poetów epoki baroku; 5) Ignacy Krasicki, <i>Hymn do miłości ojczyzny</i>; 6) Adam Mickiewicz, <i>Oda do młodości</i>; wybrane sonety z cyklu <i>Sonety krymskie</i> oraz inne wiersze; 7) wybrane wiersze: Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Mirona Białoszewskiego, Józefa Czechowicza, Zbigniewa Herberta, Bolesława Leśmiana, Czesława Miłosza, Cypriana Kamila Norwida, Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, Haliny Poświatowskiej, Kazimierza Przerwy-Tetmajera, Tadeusza Różewicza, Juliusza Słowackiego, w tym <i>Testament mój</i>, Leopolda Staffa, Wisławy Szymborskiej, Juliana Tuwima.</p>	<p>Utwory określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:</p> <p>1) wybrane utwory poetyckie z romantycznej literatury europejskiej; 2) Cyprian Kamil Norwid, <i>Fortepian Szopena</i>; 3) wybrane wiersze: Stanisława Barańczaka, Czesława Miłosza, <i>Traktat moralny</i> (fragmenty), Juliana Przybosa.</p>

Lektury uzupełniające

W każdej klasie obowiązkowo jest poznawana co najmniej jedna pozycja książkowa z listy przykładowych lektur uzupełniających lub spoza tej listy, wybrana przez nauczyciela lub zaproponowana przez uczniów.

Przykładowe lektury uzupełniające	
Utwory do XIX w. (w układzie chronologicznym)	
<p>1) Sofokles, <i>Król Edyp</i>; 2) Arystoteles, <i>Poetyka</i> (fragmenty), <i>Retoryka</i> (fragmenty); 3) Platon, <i>Państwo</i> (fragmenty); 4) <i>Dzieje Tristana i Izoldy</i> (fragmenty); 5) Giovanni Boccaccio, <i>Sokół</i>; 6) Erazm z Rotterdamu, <i>Pochwała głupoty</i> (fragmenty); 7) Tomasz Morus, <i>Utopia</i> (fragmenty); 8) Mikołaj Rej, <i>Żywot człowieka poczciwego</i> (fragmenty); 9) Jan Kochanowski, <i>Odprawa posłów greckich</i>; 10) Andrzej Frycz Modrzewski, <i>O poprawie Rzeczypospolitej</i> (fragmenty); 11) Miguel de Cervantes y Saavedra, <i>Przemysłny szlachcic Don Kichote z Manczy</i> (fragmenty);</p>	

- 12) Pedro Calderon de la Barca, Życie snem;
- 13) Piotr Skarga, wybrane kazanie;
- 14) Wacław Potocki, Transakcja wojny chocimskiej (fragmenty z części I);
- 15) William Szekspir, Romeo i Julia;
- 16) Wolter, Kandyd, czyli optymizm (fragmenty);
- 17) Ignacy Krasicki, Monachomachia (fragmenty);
- 18) Jędrzej Kitowicz, Opis obyczajów za czasów panowania Augusta III (fragmenty);
- 19) Julian Ursyn Niemcewicz, Powrót pośta;
- 20) Stanisław Staszic, Przestrogi dla Polski (fragmenty);
- 21) Juliusz Słowacki, Beniowski (fragmenty); Listy do Matki (fragmenty);
- 22) Zygmunt Krasiński, Nie-Boska komedia;
- 23) Aleksander Fredro, Śluby panieńskie;
- 24) Johann Wolfgang Goethe, Cierpienia młodego Wertera (fragmenty), Faust (fragmenty);
- 25) George Byron, Giaur (fragmenty);
- 26) Adam Mickiewicz, Dziady cz. IV;
- 27) wybrane utwory epickie okresu romantyzmu: Józef Ignacy Kraszewski, Stara baśń, Victor Hugo, Nędznicy, Edgar Allan Poe, wybrane opowiadanie, Henryk Rzewuski, Pamiętki Soplicy (fragmenty);
- 28) Eliza Orzeszkowa, Nad Niemnem;
- 29) Henryk Sienkiewicz, Listy z podróży do Ameryki (fragmenty).

Utwory z XX w. (w układzie chronologicznym)

- 1) Stefan Żeromski, Echa leśne, Ludzie bezdomni;
- 2) Eliza Orzeszkowa, Gloria victis;
- 3) Gabriela Zapolska, Moralność pani Dulskiej;
- 4) Aldous Huxley, Nowy wschodni świat;
- 5) Zofia Nałkowska, Granica;
- 6) Joseph Conrad, Lord Jim;
- 7) Zofia Kossak-Szczucka, Pożoga. Wspomnienia z Wołynia 1917–1919;
- 8) Florian Czarnyszewicz, Nadberezyńcy;
- 9) Witold Pilecki, Raport Witolda;
- 10) Zofia Nałkowska, Przy torze kolejowym (z tomu Medaliony);
- 11) Kazimierz Moczarski, Rozmowy z katem (fragmenty);
- 12) Józef Mackiewicz, Droga donikąd (fragmenty);
- 13) Tadeusz Różewicz, Kartoteka;
- 14) Józef Czapski, Na nieludzkiej ziemi (fragmenty);
- 15) Leopold Tyrmand, Dziennik 1954 (fragmenty);
- 16) Jarosław Iwaszkiewicz, wybrane opowiadanie;
- 17) Stanisław Lem, Wizja lokalna, Solaris;
- 18) John Ronald Reuel Tolkien, Władca pierścieni. Drużyna pierścienia;
- 19) William Golding, Władca much;
- 20) Bohumil Hrabal, wybrane opowiadania;
- 21) Eugène Ionesco, Lekcja;
- 22) Samuel Beckett, Czekając na Godota;
- 23) Friedrich Dürrenmatt, Wizyta starszej pani;
- 24) Marek Nowakowski, Raport o stanie wojennym (wybrane opowiadanie);
- 25) Gustaw Herling-Grudziński, Wieża;
- 26) Wiesław Myśliwski, Widnokrąg;
- 27) Umberto Eco, Imię róży;
- 28) Olga Tokarczuk, Prawiek i inne czasy;
- 29) Antoni Libera, Madame.

Utwory z XXI w. (w układzie alfabetycznym)

- 1) Petra Dvořáková, Wrony;
- 2) Sigríður Hagalín Björnsdóttír, Wyspa;
- 3) Paweł Huelle, Castorp, Śpiewaj ogrody;
- 4) Cixin Liu, Wspomnienie o przeszłości Ziemi (tom I – Problem trzech ciał);
- 5) Wiesław Myśliwski, Traktat o łuskaniu fasoli;
- 6) Tomasz Różycki, Dwanaście stacji;
- 7) Andrzej Stasiuk, Jadąc do Babadag;
- 8) Mariusz Szczygieł, Nie ma;
- 9) Monika Sznajderman, Pusty las;
- 10) Dorota Terakowska, Poczwardka;
- 11) Olga Tokarczuk, Bieguni, Opowiadania bizarne;
- 12) Marcin Wicha, Rzeczy, których nie wyrzuciłem.

Proponowane dzieła teatralne i filmowe:

- 1) Amadeusz, reż. Miloš Forman;
- 2) Dekalog, reż. Krzysztof Kieślowski, wybrane filmy z cyklu;
- 3) Dziady, reż. Konrad Swinarski;
- 4) Elektra, reż. Piotr Chołodziński;
- 5) Emigranci, reż. Kazimierz Kutz;
- 6) Kartoteka, reż. Krzysztof Kieślowski;
- 7) Kordian, reż. Jerzy Englert;
- 8) Lawa. Opowieść o „Dziadach” Adama Mickiewicza, reż. Tadeusz Konwicky;
- 9) Moralność pani Dulskiej, reż. Tomasz Zygadło;
- 10) Nad Niemnem, reż. Zbigniew Kuźmiński;
- 11) Noc listopadowa, reż. Andrzej Wajda;
- 12) Noce i dnie, reż. Jerzy Antczak;
- 13) Rewizor, reż. Jerzy Gruza;
- 14) Rękopis znaleziony w Saragossie, reż. Wojciech Jerzy Has;
- 15) Iwona, księżniczka Burgunda, reż. Zygmunt Hübner;
- 16) Sanatorium pod Klepsydrą, reż. Wojciech Jerzy Has;
- 17) Śluby panieńskie, reż. Andrzej Łapicki;
- 18) Wizyta starszej pani, reż. Jerzy Gruza;
- 19) Ziemia obiecana, reż. Andrzej Wajda;
- 20) Przerwanie działań wojennych, reż. Juliusz Machulski;
- 21) W ciemności, reż. Agnieszka Holland;

- 22) Pora umierać, reż. Dorota Kędzierzawska;
- 23) Twarz, Body/Ciało, reż. Małgorzata Szumowska.

Teksty proponowane do samokształcenia:

- 1) Słownik 100 tysięcy potrzebnych słów, red. Jerzy Bralczyk;
- 2) Jan Białostocki, Sztuka cenniejsza niż złoto. Opowieść o sztuce europejskiej naszej ery;
- 3) Jan Błoński, Język właściwie użyty. Szkice o poezji polskiej drugiej połowy XX wieku;
- 4) Grażyna Borkowska, Pozytywiści i inni;
- 5) Człowiek Grecji, red. Jean-Pierre Vernant;
- 6) Człowiek renesansu, red. Eugenio Garin;
- 7) Włodzimierz Dłubacz, O kulturę filozofii;
- 8) Umberto Eco, Sztuka i piękno w średniowieczu;
- 9) Karol Estreicher, Historia sztuki w zarysie;
- 10) Formy i normy, czyli poprawna polszczyzna w praktyce, red. Katarzyna Kłosińska;
- 11) Keith Houston, Książka. Najpotężniejszy przedmiot naszych czasów zbadany od deski do deski;
- 12) Johan Huizinga, Jesień średniowiecza;
- 13) Jacques Le Goff, Człowiek średniowiecza;
- 14) Czesław Jaroszyński, Piotr Jaroszyński, Kultura słowa. Podstawy retoryki klasycznej;
- 15) Piotr Jaroszyński, Człowiek i nauka. Studium z filozofii kultury;
- 16) Karl Jaspers, Idea uniwersytetu;
- 17) Władysław Kopaliński, Słownik mitów i tradycji kultury;
- 18) Teresa Kowalik, Przemysław Słowiński, Królewski dar. Co Polska i Polacy dali światu;
- 19) Jacek Kowalski, Niezbędnik Sarmaty;
- 20) Jakub Zdzisław Lichański, Retoryka. Historia – Teoria – Praktyka, t. I i II;
- 21) Tadeusz Lubelski, Historia kina polskiego. Twórcy, filmy, konteksty;
- 22) Jan Miodek, Słownik ojczyzny polszczyzny;
- 23) Anna Nasiłowska, Literatura okresu przejściowego 1975–1996;
- 24) O polską kulturę humanistyczną. Z Mieczysławem Albertem Krąpcem OP rozmawia Piotr Stanisław Mazur;
- 25) Maria Ossowska, Ethos rycerski i jego odmiany;
- 26) Popularna encyklopedia mass mediów, red. Józef Skrzypczak;
- 27) Praktyczna stylistyka nie tylko dla polonistów, red. Edyta Bańkowska, Agnieszka

Mikołajczuk;

28) Ryszard Przybylski, Klasycyzm, czyli prawdziwy koniec Królestwa Polskiego;

29) Zbigniew Raszewski, Krótka historia teatru polskiego;

30) Teresa Skubalanka, Historyczna stylistyka języka polskiego. Przekroje;

31) Stanisław Stabryła, Starożytna Grecja;

32) Anna Świderkówna, Hellenika. Wizerunek epoki od Aleksandra do Augusta, Rozmowy o Biblii;

33) Wielka encyklopedia Polski, t. 1 i 2;

34) Władysław Tatarkiewicz, Historia filozofii, Dzieje sześciu pojęć, Droga przez estetykę;

35) Mieczysław Tomaszewski, Muzyka w dialogu ze słowem. Próby, szkice, interpretacje;

36) Lidia Winniczuk, Ludzie, zwyczaje i obyczaje starożytnej Grecji i Rzymu.